

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN-2019-374

13.5.2019

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – tidspunkt for eierskifte – utenfor klagers kontroll å tegne forsikring på et tidligere tidspunkt?

Klager ble ilagt et gebyr for perioden 24.1.19–27.1.19. Klager hadde kjøpt det aktuelle kjøretøyet og selger skulle innlevere salgsmelding. Det var imidlertid feil ved utfyllingen av salgsmeldingen, og salgsmeldingen måtte derfor rettes og sendes inn på nytt, noe selger sto for. Klager anførte at han som følge av dette ikke var kjent med tidspunktet for eierskiftet før han mottok brev fra Statens vegvesen angående eierskiftet. Etter å ha mottatt brev fra Statens vegvesen fredag den 25.1.19 tegnet klager forsikring påfølgende mandag den 28.1.19. Klager anførte at det var utenfor hans kontroll å tegne forsikring på et tidligere tidspunkt. Trafikkforsikringsforeningen anførte at klager ble eier av kjøretøyet ved vedtaksdatoen for salgsmeldingen, samt at det ikke var grunnlag for å ettergi gebyret. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon. Nemnda pekte blant annet på at det var opp til klager å sørge for at salgsmeldingen ble korrekt og fullstendig utfylt, samt at klager hadde svært god tid til å sørge for at ny forsikring ble tegnet i hans navn og unngå at han på grunn av helgedager ikke oppnådde kontakt med sitt forsikringsselskap.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a.

Trafikkforsikringsforeningen ila klager den 28.1.19 et gebyr for uforsikret motorvogn. Gebyret ble ilagt for perioden fra og med 24.1.19 til og med 27.1.19.

Det fremgår av TFFAuto at salgsmelding vedrørende klagers kjøp av kjøretøyet ble levert til Statens vegvesen med vedtaksdato den 24.1.19. Forsikring ble tegnet i WaterCircles den 28.1.19.

Klager har redegjort for at han og selger forsøkte å levere inn salgsmelding på et tidligere tidspunkt. Klager har vedlagt kopi av salgsmelding på papir signert av partene den 15.12.18. Salgsmeldingen er stemplet av Statens vegvesen den 2.1.19. Vi forstår det derfor slik at denne salgsmeldingen ble levert inn til Statens vegvesen den 2.1.19.

Klager har videre redegjort for at han etter innsendingen av den første salgsmeldingen jevnlig sjekket hvem som sto oppført som eier av kjøretøyet, og ventet på brev eller e-post fra Statens vegvesen.

Klager hørte tilbake fra Statens vegvesen i brev datert den 11.1.19. Det fremgår av brev fra Statens vegvesen at den innleverte salgsmeldingen ikke var korrekt utfylt, og at søknaden om eierskifte derfor var avslått. Brevet var stilet selger. Det fremgår av brevet at:

Idet eierskiftemeldingen er ufullstendig avslår vi søknad om eierskifte, og meldingen blir returnert til selger for ferdig utfylling. Kjøper av kjøretøyet er orientert ved kopi av dette brevet.

Statens vegvesen orientert videre om at det var kjøretøyets understellsnummer som måtte oppgis for at eierskiftemeldingen skulle godkjennes.

Den 25.1.19 mottok klager et nytt brev fra Statens vegvesen med informasjon om at salgsmeldingen var mottatt og hva som måtte gjøres for at vognkort kunne utsendes. Det ble videre i brevet opplyst om at selger ikke har innlevert del 2 av vognkortet, og at dette måtte innleveres før kjøretøyet kunne omregistreres.

Klager har redegjort for at brevet datert 25.1.19 ble mottatt på en fredag, og han betalte omregistreringsavgiften umiddelbart samt kontaktet sitt forsikringsselskap påfølgende mandag den 28.1.19. Vi forstår det følgelig slik at klager mottok brevet samme dato som dateringen, altså den 25.1.19.

Klager har også redegjort for at da selger hadde mistet vognkort del 2, har han hatt en prosess pågående med Statens vegvesen angående omregistreringen. I e-post sendt til Finansklagenemnda den 13.3.19 har klager opplyst om at han til slutt har fått omregistrert kjøretøyet, og at bruksforbudet således er opphevet.

Klager har anført at gebyret må ettergis da kjøretøyet ble uforsikret grunnet forhold utenfor hans kontroll, og klager har vist til "force majeure". Etter å ha mottatt brevet om at salgsmeldingen ikke var godkjent, var klager avhengig av å få beskjed fra Statens vegvesen om at eierskiftet var blitt registrert. Klager tegnet forsikring så snart det lot seg gjøre etter han mottok underretningen fra Statens vegvesen.

Videre har klager anført at gebyret må ettergis da kjøretøyet ikke lot seg omregistrere før det var gått lang tid, og at kjøretøyet følgelig var underlagt bruksforbud.

Trafikkforsikringsforeningen har anført at klager ble eier av kjøretøyet ved vedtaksdatoen for salgsmeldingen og fra denne datoen underlagt forsikringsplikt. Kjøretøyet var deretter uforsikret i fire døgn.

Trafikkforsikringsforeningen har videre anført at det ikke er grunnlag for å ettergi gebyret. Dersom klager mottok feilaktig informasjon fra Statens vegvesen er dette uheldig, men regelverket om gebyrordningen er uansett gjort tilgjengelig slik at eiere av registreringspliktige kjøretøy skal kunne gjøre seg kjent med det. Trafikkforsikringsforeningen har avslutningsvis anført at klagers forsikringsplikt ikke opphører selv om kjøretøyet ikke var i bruk.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Bilansvarslova § 15 bestemmer at det er eieren av et kjøretøy som til enhver tid har plikt til å sørge for at det er tegnet ansvarsforsikring for det. Samme lovs § 17 a første ledd knytter gebyrplikten til den eier som unnlater å holde kjøretøyet forsikret og presiserer at ved eierskifte går denne plikten over på den nye eieren.

Spørsmålet om hvem som er eier i lovens forstand, har vært gjenstand for drøftelse i en rekke avgjørelser som nemnda har truffet. Registrering i Motorvognregisteret er i seg selv ikke avgjørende dersom det etter en konkret helhetsvurdering av opplysningene i saken er overveiende sannsynlig at det er en annen som er eier. Å være eier er først og fremst et spørsmål om hvem som har eierbeføyelsene over kjøretøyet. Da et kjøretøy er å anse som løsøre i rettslig forstand, vil det være svært viktig å avgjøre hvem som har den faktiske rådigheten over det, men hvem som har den rettslige rådigheten er også av betydning.

Klager har fremlagt kopi av salgsmelding undertegnet av selger og klager som kjøper, den 15.12.18, og nemnda legger til grunn at klager overtok bilen samme dag.

Nemnda legger etter dette til grunn at eierskiftet fant sted 15.12.18, og at klager som følge av dette samtidig overtok den faktiske rådigheten over kjøretøyet og gjennom salgsmeldingen var legitimert til å råde rettslig over det. Plikten til å tegne ny forsikring inntrådte samtidig, men plikten til å betale gebyr for uforsikret kjøretøy begynte etter endringen i gebyrforskriften § 4 andre ledd 1.9.18 først å løpe fra vedtaksdatoen som i dette tilfellet var 24.1.19.

Gebyret er ilagt fra og med vedtaksdato til og med 27.1.19, dagen før ny forsikring ble tegnet. Gebyrforskriften § 4 andre ledd bestemmer at gebyret skal betales for hvert påbegynte døgn "fra og med" vedtaksdatoen, "med mindre ny eier har tegnet forsikring innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen". Siste frist for å tegne ny forsikring var med andre ord lørdag 26.1.19. Nemnda har i tidligere avgjørelser lagt til grunn at et døgn er et døgn uavhengig av hvilken ukedag det dreier seg om, altså uavhengig av om det er lørdag, søndag eller en annen helligdag. Det legges etter dette til grunn at gebyret er korrekt ilagt.

Det neste spørsmål er om det er adgang til å dispensere fra det ilagte gebyret, dels som følge av at det oppsto problemer med å få eierskiftet registrert i Motorvognregisteret, dels som følge av at klager først fikk kunnskap om at registreringen fredag 25.1.19 og ikke fikk kontakt med sitt forsikringsselskap før mandag 28.1.19.

Hjemmelen for å dispensere er bilansvarslova § 17 a andre ledd, jf. gebyrforskriften § 9. Bestemmelsene åpner for at ilagte gebyr kan ettergis helt eller delvis dersom unnlåtelsen av å tegne forsikring "må anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

Det fremgår av forarbeidene til bilansvarslova § 17 a at eieren av et kjøretøy er ansvarlig for alle forhold som må sies å ligge innenfor vedkommendes "kontrollsfære", og at dette er helt uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Med kontrollerbare forhold menes ethvert forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Departementet uttrykte at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at det er klageren som må gjøre det overveiende sannsynlig at det påberopte forhold lå utenfor hans kontroll. Det er på samme sted uttrykt at forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud normalt gjør det mulig å tegne forsikring når som helst. Det vises til Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018.

I dette tilfellet ble det benyttet salgsmelding på papir da eierskiftet fant sted. Kjøretøyets understellsnummer ble ikke påført salgsmeldingen til tross for at den inneholder en egen rubrikk for dette. Statens vegvesen traff derfor 11.1.19 vedtak om at søknaden om registrering av eierskiftet ikke kunne godtas.

Etter nemndas syn var det opp til klager å sørge for at salgsmeldingen ble korrekt og fullstendig utfylt, og forholdet kan derfor ikke gi grunnlag for dispensasjon.

Klager ble eier av kjøretøyet 15.12.18 og var klar over at han måtte tegne ny forsikring. Han hadde derfor svært god tid til å sørge for at ny forsikring ble tegnet i hans navn og unngå at han på grunn av helgedager ikke oppnådde kontakt med sitt forsikringsselskap. Han har anført at han ikke skal måtte være henvist til å måtte bruke "tvilsomme" nett-forsikringsselskap "ei heller at jeg må ha/bruke internett". Nemnda er selvsagt enig med klager i dette, men klager må bære risikoen for egne valg, for eksempel at det ikke var mulig å tegne forsikring i det selskapet han ønsket i løpet av helgen 26.–27.1.19. Det bemerkes dog at nær sagt samtlige forsikringsselskap i dag har ordninger som gjør det mulig å tegne forsikring døgnet rundt, uavhengig av om det er hverdag eller helg, noe lovgiver som påpekt, var oppmerksom på.

Nemnda er etter dette enig med sekretariatet i at gebyret er korrekt ilagt, og at vilkårene for å gi dispensasjon ikke er oppfylt. Klager plikter derfor å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Hanne Kvalshaug (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).